

Король М. М.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародних економічних відносин
Ужгородського національного університету*

Співак В. О.

*аспірант кафедри міжнародних економічних відносин
Ужгородського національного університету*

Куліковська І. В.

*бакалавр
Ужгородського національного університету*

Korol Maryna

*Doctor of Economics, Professor,
Professor of International Economic Relations Department
Uzhhorod National University*

Spivak Valeriy

*Postgraduate Student of International Economic Relations Department
Uzhhorod National University*

Kulikovska Iryna

*Bachelor
Uzhhorod National University*

СУЧАСНИЙ СТАН ПОКАЗНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Анотація. В статті здійснено аналіз основних кількісних показників розвитку банківського сектору України: кількість банків, включених до Державного реєстру; кількість банків, що мають ліцензію; кількість діючих банківських установ; кількість банків з іноземним капіталом; кількість банків у режимі ліквідації тощо. Наведено динаміку активів банківської системи в Україні та головні причини виявлених тенденцій. Визначено структуру банківських активів. Проаналізовано динаміку та структуру банківських ресурсів України. Здійснено оцінку динаміки та структури доходів і витрат банківського сегменту економіки України. Визначено основні фінансові результати діяльності банківського сектору національної економіки: чистий прибуток та збиток, рентабельність активів. Окреслено основні тенденції розвитку банківського сектору України.

Ключові слова: глобальна трансформація, банківська система, Національний банк України, статутний капітал банку, активи банківського сектору, кредитні портфелі.

Вступ та постановка проблеми. Останні роки банківська система України працює за важких умов. З одного боку, банківська система України має відповідати темпам світової глобальної трансформації та технологічного прогресу, а з іншого – протистояти внутрішнім ризикам та кризам, в тому числі і витримувати навантаження спричинені початком активних бойових дій на території України. До того ж, перед центральним банком України постало невідкладне завдання позбавлення від всіх банків у капіталі яких присутня російська частка.

Характерною рисою функціонування банківського сектору України протягом останніх років є постійні коливання основних фінансових показників.

Для проведення аналізу, виокремлення критичних проблем, напрямку їх вирішення та стабілізації діяльності банківської сфери України першочерговим є проведення дослідження поточних статистичних даних, які висвітлюють діяльність банківської сфери у різних аспектах. Також, важливий розгляд динаміки зміни основних показників та причин їх коливання, кількісні наслідки вже впроваджених дій та їх результативність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізом банківської системи України займалися такі вітчизняні та іноземні дослідники, як Хижинська О. А., Волкова В. В. [7], Рушишин Н. М., Костак З. Р. [6], Князь С. В., Другов О. О., Федорчак О. Є., Прохоренко В. П. [2], Руда О. Л. [5], Льчук П., Коць О., Кудь А. [1], Плотніков О. [8], Строчко-

вич Г., Аміт Кумар, Похореленко Н., Дзеніс О., Дзеніс В. [10], Гаррі Полусчкін, Марія Репко, Роберт Кірчнер [9].

Результати дослідження. Фінансовий стан банківської системи впливає на функціонування економіки країни загалом через поєднання в собі функцій фінансового посередника, інвестиційної установи. Політична та економічна криза, які охопили України останнім часом вплинула негативно на стан показників банківської системи країни.

Динаміки кількості банків в Україні за останні 5 років (від 2018 по 2022 рр.) поступово скорочується (рис. 1). Станом на 01.12.2022 року кількість діючих банків сягала 67, що на 10 банків менше ніж у 2018 році. При цьому кількість банків з іноземним капіталом скоротилась у даний період на 7 установ, і становила 30 установ на кінець 2022 року, з них 22 установи – це банки зі 100% іноземним капіталом, на 1 банківську установу менше ніж у 2018 році.

У зв'язку з ліквідацією найвищий показник ліквідації банків припав на 2019 рік – 27 банків; у зв'язку з реорганізацією на 2018 рік – тільки 2 банки. Також кількість банків у яких відкликано ліцензію у 2018 році становило – 6 установ, а у 2022 – 4 установи (рис. 2).

Окрім скорочення кількості банків відбувається скорочення і кількість структурних підрозділів банків України за останні 5 років (рис. 3), що свідчить про очищення банківської системи. Станом на 30.06.2022 року в порівнянні з 2018 роком кількість відділень зменшилась на 2,5 тисяч та становила 6 тисяч відділень. Найбільше філій закрили

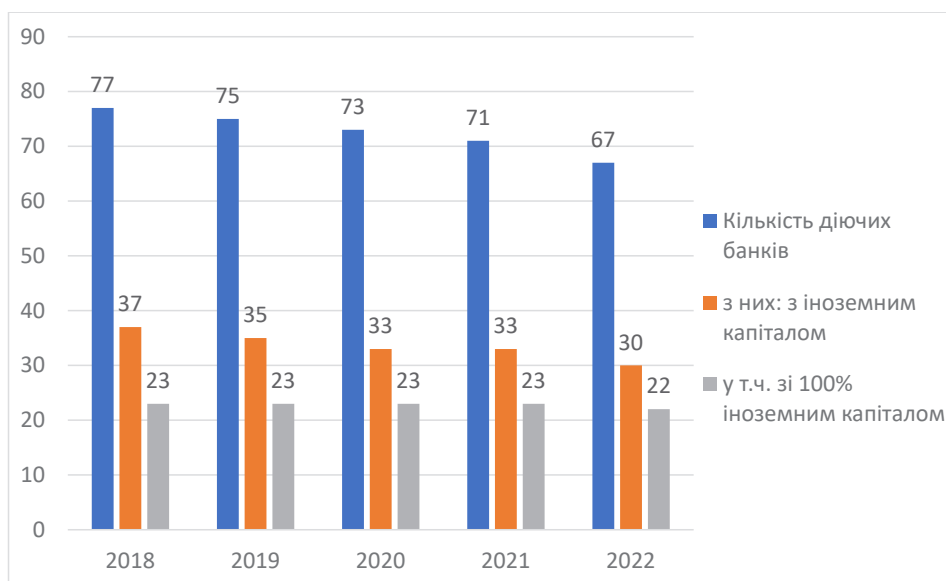

Рис. 1. Динаміка кількості банків України в період 2018–2022 рр., шт.

Джерело: розроблено на основі даних джерела [3]

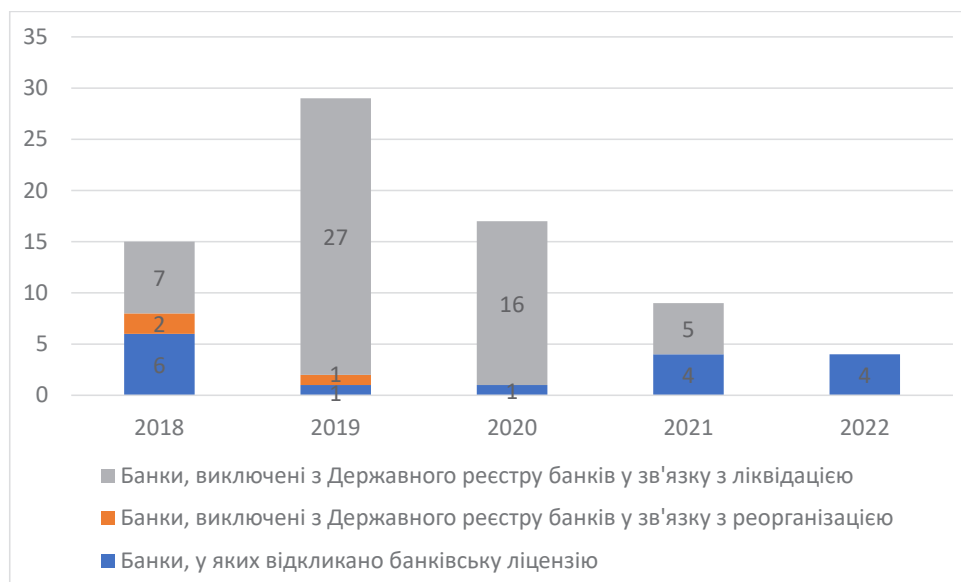

Рис. 2. Кількість виключених банків та банків, у яких відкликано банківську ліцензію в Україні в період 2018–2022 рр., од.

Джерело: розроблено на основі даних джерела [3]

іноземні та державні банки, а приватні банки відкрили 8 нових відділень. У регіональному розрізі найбільше скорочень відбулись в областях, де активно ведуться бойові дії, а саме Харківська, Запорізька, Донецька та Херсонська.

Тенденція до скорочення чисельності діючих банків та відділень свідчить про очищення банківської системи України, яка насамперед пов'язана з їх недобросовісною діяльністю. Щодо іноземних банків, то їх скорочення відбувається через уведення Національним банком санкцій, щодо українських банків з російським державним капіталом. Також Україна наближує стандарти національної банківської системи до європейського рівня, де відбувається тенденція до скорочень кількості банків та відділень. В свою чергу із вдосконаленням онлайн-банкінгу багато клієнтів надають перевагу інтернет послугам [3].

На початок 2023 року структура власності активів банківської системи України виглядала наступним чином (рис. 4):

- Банки з державною часткою, де держава володіє часткою понад 75% – 4 установи або ж 5,97%;
- Банки іноземних банківських груп – 16 або ж 23,88%;
- Банки з приватним капіталом, який становить не менше ніж 50% статутного капіталу – 47 або ж 70,15%.

Одним із важливих показників, який демонструє рівень розвитку банківської системи є банківські активи, адже вони формують доходи банків. Хоча кількість банків в Україні поступово скорочується, активи банків збільшуються з кожним роком у період 2018–2022 років (рис. 5). Активи банків з державною часткою упродовж 2018–2022 років коливаються, з незначним зменшенням у 2021 році, проте за пів року 2022 року відбулось збільшення майже до показників 2018 року, а саме 615 млн. грн.

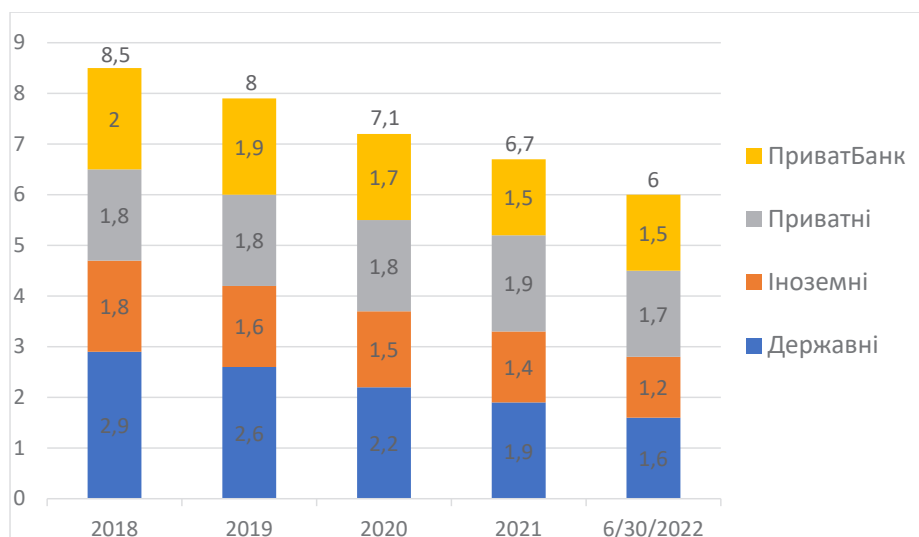

Рис. 3. Динаміка кількості структурних підрозділів банків України у період 2018–2022 рр., тис. од.

Джерело: розроблено на основі даних джерела [4]

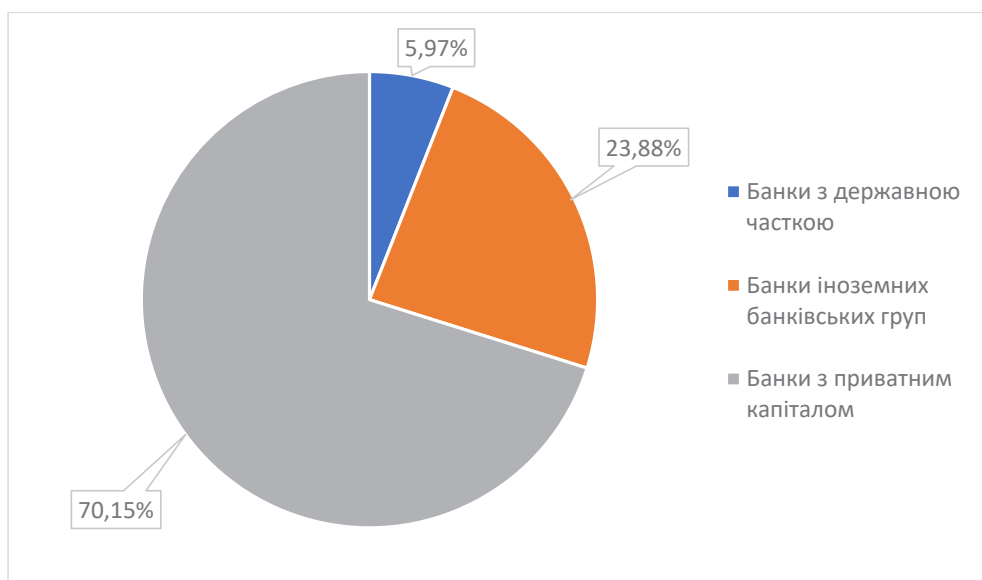

Рис. 4. Структура власності активів банківської системи України станом на 01.01.2023, %

Джерело: розроблено на основі даних джерела [3]

Окремо виділений ПриватБанк, активи якого піддавалась ідентичним коливанням як і інші банки з державною часткою та досягли позначки у 629 млн. грн. за півріччя 2022 року. Відповідно це свідчить про зростання концентрації сектору. Банки іноземних банківських груп демонструють тенденцію щодо поступового збільшення на 89 млн. грн., в той час як банки з приватним капіталом подвоїли суму активів за півріччя 2022 року в порівнянні з 2018 роком та складають 451 млн. грн. Насамперед зростання активів у військовий час відбувається за рахунок коштів в інших банках та вкладень у депозитні сертифікати Національного банку України.

Кредити надані клієнтам займають більше половини активів банків, оскільки кредитування є основною специфікою банківського сектора. У кредитному портфелі переважають кредити, надані суб'єктам господарювання над кредитами, наданими фізичним особам майже в 5 разів

протягом 2018–2022 років (рис. 6). Хоча відбувається тенденція до збільшення кредитів, наданих фізичним особам на 39 млн. грн. за півріччя 2022 року в порівнянні з 2018 роком, в той час як кредити надані суб'єктам господарювання коливаються та досягли 794 млн. грн. у червні 2022 року, що на 125 млн. грн. менше ніж у 2018 році. З початку війни кредитний портфель зростає через корпоративне кредитування насамперед державними банками, переважно за підтримки державних програм.

Банківський кредит, вважається Європейським центральним банком не працюючим, якщо вже більше 90 днів позичальник не сплатив узгоджені внески або відсотки. В Україні кількість непрацюючих кредитів почала зростати вперше за тривалий час, внаслідок визнання непрацюючими позик суб'єктам господарювання після початку війни (рис. 7). В цілому, станом на 30.06.2022 р. питома вага непрацюючих кредитів підвищилася до 29,7%. Значно

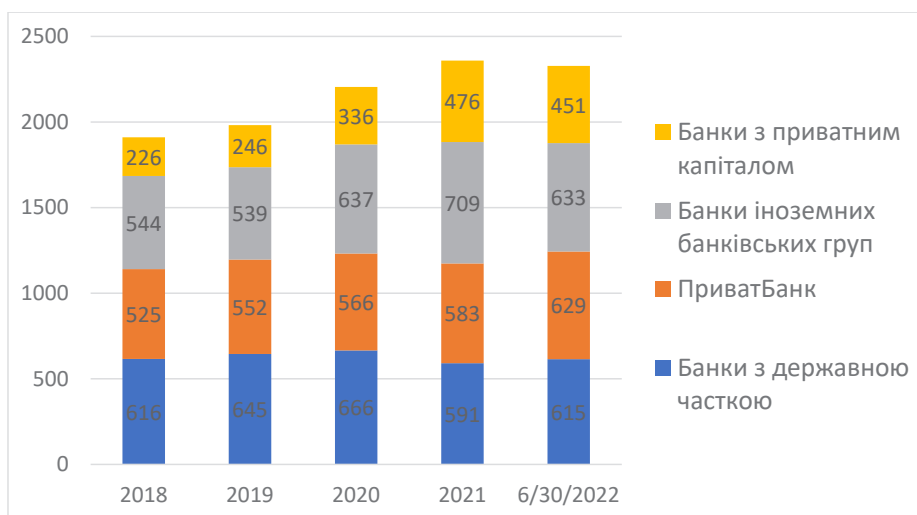

Рис. 5. Активи банківського сектору України у 2018–2022 рр., млн. грн.

Джерело: розроблено на основі даних джерела [4]

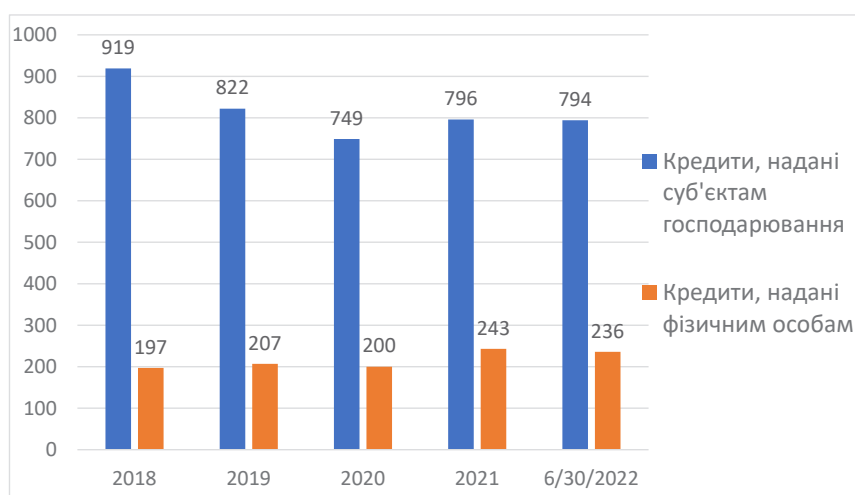

Рис. 6. Кредитний портфель банківського сектору України 2018–2022 рр., млн. грн.

Джерело: розроблено на основі даних джерела [4]

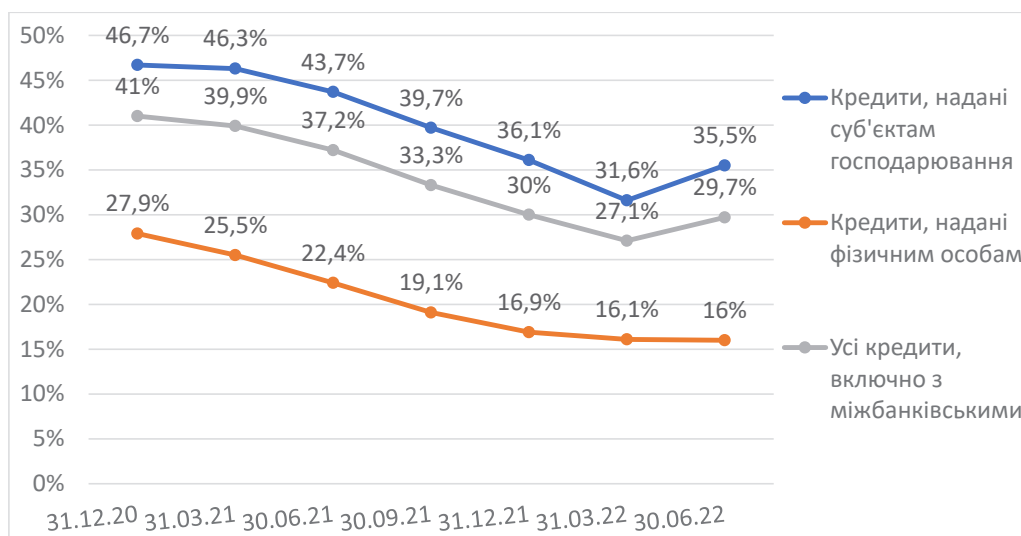

Рис. 7. Частка непрацюючих кредитних у портфелях банків України 2020–2022 рр., %

Джерело: розроблено на основі даних джерела [4]

зріс відсоток кредитів, наданих суб'єктам господарювання, зокрема на 3,9%. Хоча відсоток кредитів, наданих фізичним особам на червень 2022 року знизився до 16% після збільшення до 16,9%. У червні 2022 року фінансові установи почали поступово визнавати кредити непрацюючими через погіршення їхньої якості, спричинене бойовими діями.

Пасиви банківського сектору в обох напрямках протягом останніх 5 років мають тенденцію до збільшення (рис. 8). Власний капітал збільшився на 69 млн. грн, а зобов'язання банків – на 670 млн. грн. Основним джерелом ресурсів банку є залучені та запозичені кошти, частка яких становить більшу частину обсягу загальних ресурсів.

Протягом 2018–2022 років банківська система України демонструвала збиток лише у 2018 році, після якого, кожен рік демонструвала тренд до відновлення банківської системи (рис. 9). Оскільки рентабельність активів зросла з -1,93% до 4,09%, а рентабельність капіталу банків України збільшилась з -15,84 до 35,08 на початок 2022 року, що є позитивною ознакою для реалізації монетарної політики Національного банку України. З почат-

ком військового стану рентабельність активів та капіталу була збитковою декілька місяців, але під кінець року стала прибутковою, хоча з великою різницею порівняно з початком року: на 25,75% зменшилась рентабельність капіталу та на 3,07% рентабельність активів.

Отже, серед основних тенденцій розвитку банківської системи України в період 2018–2022 роки можна виділити:

- скорочення кількості банківських установ, зокрема банків з іноземним капіталом та кількості структурних підрозділів;
- посилення недовіри до діяльності банків;
- адаптація до умов роботи у військовий період;
- позитивна динаміка активів банків України;
- незначне зменшення в кредитному портфелі;
- зростання непрацюючих кредитів, після тривалого спаду;
- рентабельність капіталу та активів вказує на відновлення банківської системи;
- тенденція до збільшення пасивів банків, їх зобов'язань.

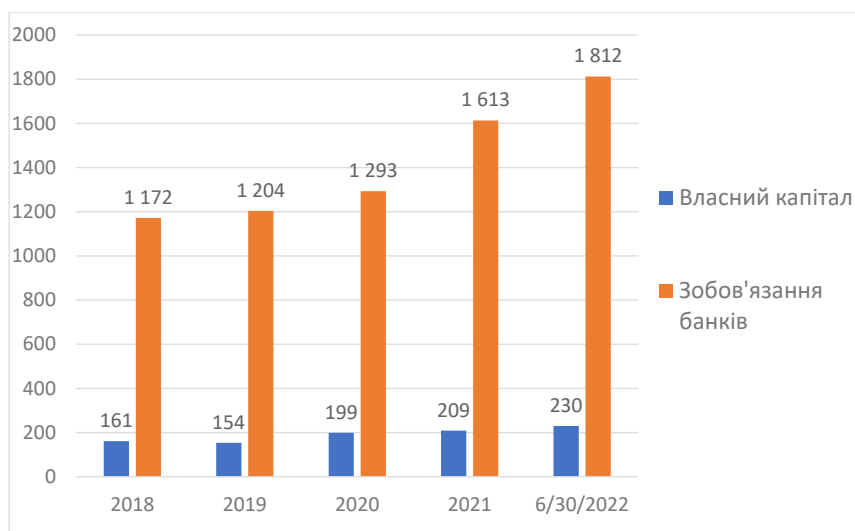

Рис. 8. Пасиви банківського сектору України 2018–2022 рр., млн. грн.

Джерело: розроблено на основі даних джерел [3]

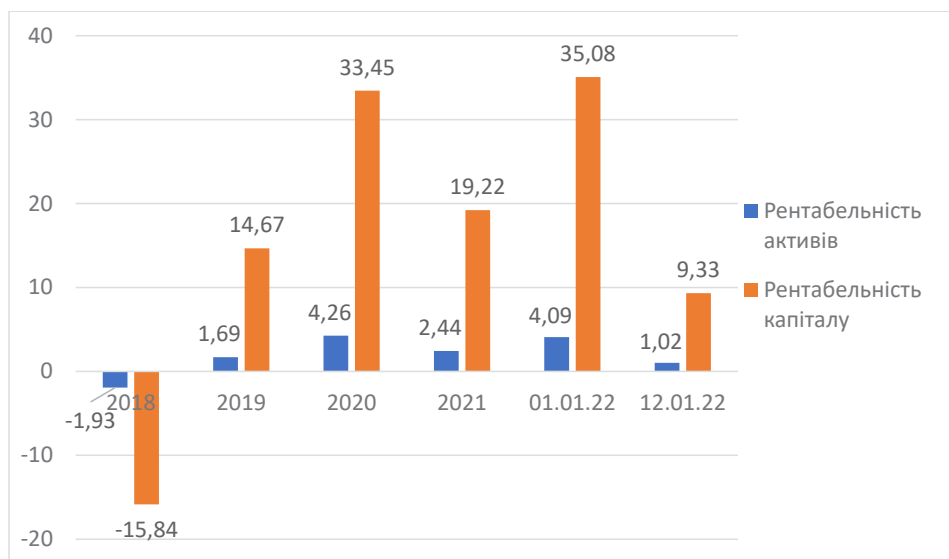

Рис. 9. Рентабельність активів та капіталу банків України 2018–2022 рр., %

Джерело: розроблено на основі даних джерела [3]

Висновки. Проведено дослідження стану банківської системи України в сучасних умовах та визначено його основні тенденції. Динаміка та сучасний стан показників української банківської системи демонструє, що за останні роки банківський сектор України пройшов складний шлях реформ та змін, що дозволило збільшити свою стійкість та ефективність. Аналіз фінансового стану банківської системи України за період 2018–2022 роки показують про те, що найскладнішими видались 2018–2019 роки. Цьому передували ускладнення спровоковані у 2014 році політичною ситуацією в країні. Внаслідок чого знизився обсяг

виробництва у основних секторах економіки, відбувся процес девальвації.

В умовах воєнного стану банківський сектор України продовжує працювати, відновлювати роботу відділень в звільнених регіонах України та активно розвиватись. Основними тенденціями у період з 2018 по 2022 роки залишились: зменшення кількості банків та їх структурних підрозділів, позитивна динаміка активів банків, збільшення пасивів банків та їх зобов'язань, тощо. Отже, можна говорити, що в цілому банківська система витримала серйозні виклики сучасного етапу: банки працюють і кредитують, зберігаючи свою ліквідність.

Список використаних джерел:

1. Ільчук П., Коць О., Кудь А. Показники капіталізації банківської системи України: фактичний стан та порівняльна характеристика із показниками Польщі, Швейцарії та Німеччини. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2020. № 1 (21). С. 195–205. URL: <https://echas.vnu.edu.ua/index.php/echas/article/view/555/457>
2. Князь С. В., Другов О. О., Федорчак О. Є, Прохоренко В. П. Аналіз динаміки розвитку банківського сектору України. 2020. URL: https://www.researchgate.net/publication/344311639_ANALIZ_DINAMIKI_ROZVITKU_BANKIVSKOGO_SEKTORU_UKRAINI
3. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>
4. Огляд банківського сектору. Періодичні видання національного банку України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2022-08.pdf?v=4
5. Руда О. Л. Сучасний стан банківської системи України та її конкурентоспроможність. *Ефективна економіка*. 2019. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2019/63.pdf
6. Рушишин Н. М., Костак З. Р. Банківська система України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск 16. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/119.pdf
7. Хижинська О. А., Волкова В. В. Банківська система України: сучасний стан, проблемні аспекти та перспективи розвитку. 2021. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/11291>
8. Plotnikov O. The response of the Ukrainian banking sector to the Ukraine-Russia conflict. *International Bar Association*. 2022. URL: <https://www.ibanet.org/Banking-market-response-to-Russian-military-aggression-against-Ukraine>
9. Poluschkin G., Repko M., Kirchner R. The banking sector during war: challenges and outlook. *German Economic Team*. 2022. URL: https://www.german-economic-team.com/wp-content/uploads/2022/05/GET_UKR_NL_163_2022_en-1.pdf
10. Strokovych H., Kumar A., Pohorelenko N., Dzenis O., Dzenis V. Comparative Analysis of Factors Non-Performing Loan in Ukraine and India. *TEM Journal*. 2020. URL: https://www.researchgate.net/publication/347297508_Comparative_Analysis_of_Factors_Non-Performing_Loan_in_Ukraine_and_India

References:

1. Ilchuk P., Kots O., Kud A. (2020) Pokaznyky kapitalizatsii bankivskoi systemy Ukrainy: faktychny stan ta porivnialna kharakterystyka iz pokaznykamy Polshchi, Shveitsarii ta Nimechchyny [Indicators of the capitalization of the banking system of Ukraine: the actual state and comparative characteristics with the indicators of Poland, Switzerland and Germany]. *Economic Journal of Lesya Ukrainka Eastern European National University*, no. 1 (21), pp. 195–205. Available at: <https://echas.vnu.edu.ua/index.php/echas/article/view/555/457>
2. Kniaz S., Druhov O., Fedorchak O., Prokhorenko V. (2020) Analiz dynamiky rozvytku bankivskoho sektoru Ukrainy [Analysis of the dynamics of development of the banking sector of Ukraine]. Available at: https://www.researchgate.net/publication/344311639_ANALIZ_DINAMIKI_ROZVITKU_BANKIVSKOGO_SEKTORU_UKRAINI
3. Official site: Natsionalnyi bank Ukrainy [National Bank of Ukraine]. Available at: <https://bank.gov.ua/>
4. Ohliad bankivskoho sektoru. Periodychni vydannia Natsionalnoho banku Ukrainy [Overview of the banking sector. Periodicals of the National Bank of Ukraine]. Available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2022-08.pdf?v=4
5. Ruda O. (2019) Suchasnyi stan bankivskoi systemy Ukrainy ta yii konkurentospromozhnist: naukova stattia [The current state of the banking system of Ukraine and its competitiveness: scientific article]. *Efficient economy*. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2019/63.pdf
6. Rushchyshyn N., Kostak Z. (2018) Bankivska systema Ukrainy: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku [The banking system of Ukraine: current state and development prospects]. *Economy and society*. Available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/119.pdf
7. Khyzhynska O., Volkova V. (2021) Bankivska systema Ukrainy: suchasnyi stan, problemni aspekty ta perspektyvy rozvytku [The banking system of Ukraine: current state, problematic aspects and prospects for development]. Available at: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/11291>
8. Plotnikov O. (2022) The response of the Ukrainian banking sector to the Ukraine-Russia conflict. *International Bar Association*. Available at: <https://www.ibanet.org/Banking-market-response-to-Russian-military-aggression-against-Ukraine>
9. Poluschkin G., Repko M., Kirchner R. (2022) The banking sector during war: challenges and outlook. *German Economic Team*. Available at: https://www.german-economic-team.com/wp-content/uploads/2022/05/GET_UKR_NL_163_2022_en-1.pdf
10. Strokovych H., Kumar A., Pohorelenko N., Dzenis O., Dzenis V. (2020) Comparative Analysis of Factors Non-Performing Loan in Ukraine and India. *TEM Journal*. Available at: https://www.researchgate.net/publication/347297508_Comparative_Analysis_of_Factors_Non-Performing_Loan_in_Ukraine_and_India

CURRENT STATE OF INDICATORS OF THE UKRAINIAN BANKING SYSTEM

Summary. The article is devoted to the analysis of the main quantitative indicators of the development of the banking sector of Ukraine: the number of banks included in the State Register; the number of licensed banks; the number of operating banking institutions; the number of banks with foreign capital; the number of banks under liquidation, etc. The dynamics of the assets of the banking system in Ukraine and the main reasons for the identified trends are given. The structure of bank assets is determined. The dynamics and structure of Ukraine's banking resources are also analysed. An assessment of the dynamics and structure of revenues and expenses of the banking segment of the Ukrainian economy was made. The main financial results of the banking sector of the national economy are determined. As main financial results were chosen net profit, net loss and profitability of assets. The main trends in the development of the banking sector of Ukraine in the period 2018–2022 are outlined, such as: reduction in the number of banking institutions, in particular banks with foreign capital, and the number of structural units; increased mistrust of banks; adaptation to working conditions during the war period; positive dynamics of the assets of Ukrainian banks; a slight decrease in the loan portfolio; the growth of non-performing loans, after a long decline; profitability of capital and assets indicates the restoration of the banking system; the tendency to increase the liabilities of banks and their obligations. In the conditions of martial law, the banking sector of Ukraine continues to work, restore the work of branches in the liberated regions of Ukraine and actively develop. It can be argued that the banking system as a whole has withstood the serious challenges of the modern stage: banks operate and lend while maintaining their liquidity.

Key words: global transformation, banking system, National Bank of Ukraine, authorized capital of the bank, banking sector assets, loan portfolios.